

ks. Leszek Poleszak SCJ

Wyższe Seminarium Misyjne Księży Sercanów w Stadnikach

ORCID: 0000-0001-5408-0809; e-mail: lpoleszak@scj.pl

<https://doi.org/10.4467/25443283SYM.20.014.12131>

SPRAWOZDANIE Z SYMPOZJUM NAUKOWEGO
SERCE JEZUSA SZKOŁĄ ŚWIĘTOŚCI,
STADNIKI, 7 MAJA 2020 ROKU

REPORT FROM THE SCIENTIFIC SYMPOSIUM
JESUS' HEART AS A SCHOOL OF HOLINESS,
STADNIKI, MAY 7TH, 2020

W dniu 7 maja 2020 roku w Wyższym Seminarium Misyjnym Księży Sercanów w Stadnikach miało miejsce sympozjum naukowe nt. *Serce Jezusa szkołą świętości*. W pierwotnych założeniach sympozjum miało odbyć się w Krakowie, jednak pandemia wirusa SARS-CoV-2 wywołującego chorobę COVID-19 zmusiła organizatorów do zmiany wcześniejszych planów. Ponieważ jednak temat, jak również przygotowane przez prelegentów treści są dla Zgromadzenia Księży Najświętszego Serca Jezusowego i wszystkich czcicieli Bożego Serca niezmiernie ważne, zdecydowano – dzięki współpracy z zaproszonymi gośćmi – by sympozjum odbyło się w formie multimedialnej, za pośrednictwem Internetu.

We wstępie do sympozjum rektor seminarium ks. dr Leszek Poleszak SCJ zaznaczył, że 2020 rok to czas wyjątkowy dla czcicieli Najświętszego Serca Jezusowego. Obchodzimy bowiem stulecie poświęcenia Polski Bożemu Sercu, jakie miało miejsce w 1920 roku, tuż po odzyskaniu przez naszą

ojczyznę niepodległości. W tym samym roku w Kościele powszechnym miało miejsce inne ważne wydarzenie, związane z duchowością Najświętszego Serca Jezusowego. 13 maja 1920 roku papież Benedykt XV kanonizował św. Małgorzatę Marię Alacoque. To dzięki jej zabiegom inspirowanym nakazem Jezusa z objawień, jakie otrzymała, doszło do zatwierdzenia oficjalnego kultu Najświętszego Serca Jezusowego w Kościele. Święta Małgorzata Maria Alacoque odnowiła w Kościele prawdę o Bogu, który jest miłością. Ukazując Serce Jezusa, wskazała na bezgraniczną i bezwarunkową miłość Trójcy Przenajświętszej. Odtąd, dzięki wcieleniu Syna Bożego, człowiek może doświadczyć niejako namacalnie tego pragnienia, które nieustannie płonie w Sercu Boga. Tak święta wizytka opisała swoje doświadczenie: „Pewnego razu, kiedy był wystawiony Najświętszy Sakrament uczułam, że jestem całkowicie zebrana w swoim wnętrzu przez nadzwyczajne skupienie wszystkich swoich zmysłów i władz; ukazał mi się wtedy Jezus Chrystus, mój słodki Mistrz. A ukazał mi się cały jaśniejący chwałą wraz z pięcioma ranami, które rozsiewały blaski niby pięć słońc, a z Jego Świętego Człowieczeństwa dobywały się płomienie, ale przede wszystkim z Jego uwielbienia godnej piersi, podobnej do gorejącego ogniska. A kiedy się pierś rozwarła, ukazał mi Pan swoje serce, na wskroś kochające i godne kochania. Ono to było żywym źródłem tych płomieni. Wtedy to odsłonił mi niewysłowione cuda swej czystej miłości i do jakiego nadmiaru posunął się w umiłowaniu ludzi, od których otrzymuje tylko niewdzięczność i zapomnienie”¹. Kończąc swoją wypowiedź, ks. dr Leszek Poleszak SCJ podziękował prelegentom, dzięki którym stało się możliwe opublikowanie przygotowanych treści na stronach internetowych seminarium, periodyku naukowego „Symposium” oraz kanałach społecznościowych.

Pierwszą prelekcję nt. *Intronizacja Najświętszego Serca Jezusowego i jej znaczenie teologiczne* wygłosił ks. prof. dr hab. Janusz Królikowski z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Sekcja w Tarnowie. Na przykładzie intronizacji Najświętszego Serca Jezusowego oraz aktów poświęcenia rozwinął on temat ślubów składanych Bogu. W uzasadnieniu

¹ M. M. ALACOQUE, *Pamiętnik duchowy św. Małgorzaty Marii Alacoque (1647-1690)*, tłum. J. Andrasz, Kraków 1996, s. 78.

teologicznym akcie ślubu przywołał doktrynę św. Tomasza z Akwinu, który wychodząc od podstaw biblijnych ślubów składanych Bogu, podkreślał, iż mają one na celu uświęcenie człowieka. Poprzez deklarację wykonania określonego dobra, człowiek lub wspólnota ludzi zobowiązuje się przed Bogiem do czegoś dobrego, a nie koniecznego. Śluby są powodowane cnotą religijności, która nadaje im szczególnej wartości ze względu na Boga. Akt woli człowieka zwiększa natomiast wartość moralną podejmowanych zobowiązań i wpływa na postęp w życiu duchowym. Taki akt religijny przyczynia się również do wzrostu świętości wspólnoty Kościoła. Zarówno intronizacja, jak też akty poświęcenia czy oddania Sercu Jezusowemu wskazują na wyższe pragnienia człowieka, ponieważ przekraczają zwyczajną drogę uświęcenia chrześcijanina, na jaką składa się rozwój cnót teologicznych wiary, nadziei i miłości, sakramenty i modlitwa. W końcowej części swojego wystąpienia prelegent podkreślił rolę cnoty religijności, która – jego zdaniem – jest dziś niedoceniana. Przyczynę tego postrzega w mocnych wpływach protestanckich, zwłaszcza teologii liberalnej z pierwszej połowy XX wieku, która akcentuje podział pomiędzy wiarą i religią/religijnością. Cnota religijności tymczasem posiada rolę unifikującą w stosunku do wszystkich aktów i relacji ludzkich oraz umożliwia ich odniesienie do Boga, który jest „sprawcą i chcenia, i działania zgodnie z [Jego] wolą” (Flp 2,13).

Drugie wystąpienie przygotowane przez ks. dr. Stanisława Grucę SCJ zostało poświęcone tematowi: *Wpływ św. Małgorzaty Marii Alacoque na duchowość Zgromadzenia Księży Najświętszego Serca Jezusowego*. W jego pierwszej części autor omówił duchowe podobieństwo oraz zbieżność niektórych etapów życia Założyciela Zgromadzenia Księży Najświętszego Serca Jezusowego, o. Leona Dehona, i św. Małgorzaty Marii Alacoque. Wyróżnił tutaj trzy elementy: doświadczenie wybrania i poświęcenie się Bogu; trudności, jakie napotkali w wyborze powołania, oraz posłuszeństwo, pokorę i pokonywanie trudności jako wspólne cechy charakterystyczne dla ich duchowości. Następnie w odniesieniu do objawień, jakie św. Małgorzata Maria Alacoque otrzymała od Jezusa, omówiony został wpływ przesłania z Paray-le-Monial na kształtowanie się duchowości założonego przez o. Dehona Zgromadzenia. Prelegent zauważył, że chociaż

w początkowych projektach *Konstytucji* był on wyraźnie i mocno podkreślany, obecnie nie ma w nich bezpośredniego odniesienia do objawień Serca Jezusowego. Niemniej jednak podkreślanie elementu kontemplacji przebitego boku Jezusa, odnoszące się do podstaw biblijnych kultu Serca Jezusowego oraz Tradycji Kościoła, jak też używany język akcentujący ducha obłacji, wynagrodzenia czy ofiary wyraźnie wskazują na ducha objawień, jakie otrzymała św. Małgorzata Maria Alacoque. Autor zaznaczył również wyraźne nawiązanie o. Dehona do duchowości św. Teresy z Lisieux, zwłaszcza poprzez podkreślenie oddania się w ofierze miłości miłosiernej i przyjmowania krzyży. W ostatniej części prelekcji została ukazana duchowość Serca Jezusowego w jej aktualnej formie obecnej w dokumentach normatywnych Instytutu. Dzięki zachowaniu „dynamicznej wierności” pozostaje on wierny swojemu Założycielowi, starając się w sposób współczesny ukazywać istotne dla charyzmatu treści.

Kolejny prelegent ks. dr hab. Jan Miczyński z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie przedstawił referat pt. *Serce Jezusa – misterium Miłości uosobionej*. Swoją uwagę skoncentrował on na ukazaniu istoty kultu Bożego Serca, jaką jest miłość Boża objawiona we wcielonym Synu Bożym. On jest uosobioną Miłością. Więź człowieka z Jezusem Chrystusem prowadzi do osobowego spełnienia i wprowadza go w niezwykłą przestrzeń miłości międzyosobowej, w Mistyczne Ciało Chrystusa. W ten sposób, dzięki ożywczym sokom Miłości Bożej, człowiek może doświadczyć godności i wielkości powołania osób stworzonych na wzór Słowa Wcielonego. Autor wyraźnie podkreślił, że kult Serca Jezusowego jest wyrazem czci i uwielbienia wobec całej Osoby Jezusa Chrystusa, który uosabia miłość Trójcy Przenajświętszej. Miłość ta prowadzi do spełnienia osobowego.

Ksiądz prof. dr hab. Zdzisław Lec z Instytutu Nauk Teologicznych Uniwersytetu Szczecińskiego przygotował wystąpienie nt. *Serce Jezusa szkołą duchowości kapłańskiej*. Na początku postawił on pytanie: Czego kapłan lub seminarzysta może się nauczyć w szkole Serca Jezusowego? Dokonując następnie wyjaśnienia terminów „Serce Jezusa” oraz „duchowość kapłańska”, doszedł do wniosku, że szkoła Serca Jezusowego jest ściśle związana z Eucharystią i jest ona szkołą wcieloną miłości

Bożej, szkołą Jezusa Chrystusa. W kolejnych etapach swojego wywodu omówił poszczególne – charakterystyczne dla duchowości Bożego Serca – wartości, których wszyscy powołani do szczególnej służby Bożej w kapłaństwie powinni się uczyć. Według autora prelekcji są to następujące wartości: umiejętność odwzajemniania coraz to większą i dojrzalszą miłością za nieskończoną miłość Jezusa, modlitwa, zdolność naśladowania Dobrego Pasterza w posłudze kapłańskiej podejmowanej z miłością, cierpliwością i odwagą, dbałość o czystość kapłańskiego serca i oddanie jego całego naszemu Panu oraz umiejętność właściwego odniesienia do Maryi, Matki Kapłanów, i właściwej postawy wobec świętych. Zdaniem prelegenta, w Sercu Jezusa zawarte są wszystkie najważniejsze i najistotniejsze dla duchowości kapłańskiej elementy. Staje się ono w ten sposób prestiżową szkołą duchowości kapłańskiej. Przywołując na zakończenie wypowiedź jednego z najwybitniejszych – jego zdaniem – kapłanów św. Jana Marii Vianneya o tym, że „kapłaństwo jest miłowaniem Serca Jezusowego”, wyraził swoje pragnienie, by wszyscy kapłani chcieli korzystać ze szkoły Serca Jezusowego.

Ojciec prof. dr hab. Andrzej Derdziuk z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie przedstawił następnie prelekcję pt. *Wyzwania moralne duchowości Najświętszego Serca Jezusowego*. Zwrócił on uwagę na to, że każdy kult chrześcijański posiada wymiar liturgiczny i egzystencjalny oraz wywiera wpływ na postępowanie moralne człowieka. W przypadku kultu Najświętszego Serca Jezusowego człowiek jest zachęcany do formowania własnego serca na wzór Serca Bożego, do naśladowania Jego uczuć i zachowań. Oddawanie czci Bożemu Sercu prowadzi więc do poznania i naśladowania postawy moralnej Jezusa Chrystusa. Do najbardziej charakterystycznych elementów tej postawy należą: poświęcenie się i wynagrodzenie Sercu Jezusa oraz kontemplacyjna adoracja. Naśladując Jezusa Chrystusa, człowiek odnajduje w Nim nie tylko ideał i wzór cnót teologicznych i moralnych, ale też źródło i zachętę do ich realizacji. Wystąpienie zostało podzielone na kilka części. W pierwszej prelegent omówił istotę kultu Najświętszego Serca Jezusowego. Odnosząc się do dokumentów Magisterium Kościoła, wskazał na najważniejsze jego elementy: ukierunkowanie na miłość Bożą i odpowiedź na

tę miłość ze strony człowieka poprzez zaangażowanie własnej woli; wynagrodzenie rozumiane jako zadośćuczynienie za grzechy oraz pragnienie naprawienia wyrządzonych krzywd; a także adorację kontemplacyjną, przerażającą się w pragnienie upodobnienia do Chrystusa. W drugiej części autor skoncentrował się na wezwaniach moralnych wynikających z przesłania kultu Bożego Serca. Motywacja, jaka płynie z odkrycia miłości Boga wobec człowieka, przynagla go do całkowitego zaangażowania się w czynienie dobra. Postawa wiary oraz posłuszeństwo głosowi sumienia, dzięki łasce Bożej, uzdalnia człowieka do dobra i do dania pozytywnej odpowiedzi wzywającemu Bogu. W trzeciej części referatu autor wskazał na postawy wynikające z kontemplacji Serca Jezusa. Mając świadomość swojej niedoskonałości, człowiek wyraża swoje uniżenie przed Bogiem w modlitewnym błaganiu „Jezu cichy i pokornego Serca, uczyni serca nasze według Serca Twego”. Kontemplując cnoty Serca Jezusa, pragnie Go naśladować w jego cierpliwości, miłosierdziu, hojności oraz posłuszeństwie. Szczególną formą realizacji miłości Serca Jezusowego jest przeżywanie codziennej Eucharystii, w której najbardziej doświadczają się miłości Zbawcy.

Ostatnie wystąpienie poświęcone zagadnieniu: *Rola pobożności ludu chrześcijańskiego w procesie uświęcenia człowieka na przykładzie kultu Najświętszego Serca Jezusowego* wygłosił ks. dr Bartłomiej Matczak z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Zauważył on na wstępie, że termin „uświęcenie” teologia używa zwykle w kontekście liturgicznym. Liturgia bowiem jest uprzywilejowanym miejscem uświęcenia życia ludzkiego. Prelegent podkreślił, że w przypadku kultu Bożego Serca i pobożności z nim związanej można wyróżnić dwie istotne cechy liturgiczne: oddawanie czci Bogu oraz apostołat. Prelekcja została podzielona na trzy części. W pierwszej omówiono istotę pobożności ludu chrześcijańskiego. Następnie autor ukazał relację pomiędzy uświęceniem płynącym z liturgii a uświęceniem wynikającym z pobożności ludowej. W ostatniej części wskazano na kult Bożego Serca jako drogę do uświęcenia człowieka oraz uwypuklono rolę pobożności ludowej w oficjalnym zatwierdzeniu kultu Bożego Serca.